

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@panasztestulet.hu

🌐: www.panasztestulet.hu

Ügyszám: FRP/620/2013/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

89/2014. (IV. 16.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **I. r. panaszos** és fia, **II. r. panaszos**¹ 2013. augusztus 24-én előterjesztett **panaszát** a 2014. április 16-án megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító – D. városi Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1.) A panaszosok 2013. augusztus 24-én postai úton előterjesztett beadványukban egy 2013. augusztus 7-én késő este foganatosított rendőri intézkedést kifogásoltak.

A panasz szerint az I. r. panaszos feleségével 2013. augusztus 7-én az esti órákban vitába keveredett, amelynek részletei az ügy szempontjából nem bírnak relevanciával. A családi vita hangos szóváltásban merült ki, alaptalan fenyegetőzéseket hangzottak el, dulakodásra nem került sor. Az I. r. panaszos nem tagadja, hogy délutánra alkoholos befolyásoltság alá került, azonban ez nem jelentett részegséget, a cselekedeteiért felelősséget vállal.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

Az I. r. panaszos állítása szerint a felesége megleckéztetési szándékkal – és nem félelem, vagy fenyegetés hatására – értesítette a rendőrséget. A többszöri bejelentés eredményeként két rendőr érkezett ki a lakcímükre, T. A. és S. B. A rendőrök kiszállásának jogosultságát egyébként az I. r. panaszos sem vitatja, azonban azt kifogásolja, hogy T. A. többször felemelte a hangját az intézkedés során.

Az I. r. panaszos bevallása szerint alkoholos befolyásoltsága miatt, illetve a kialakult családi összetűzés hatására feldúlt állapotban fogadta a kiérkező rendőröket, ugyanakkor hangsúlyozza, hogy cselekedeteiért teljes felelősséget vállal. Az I. r. panaszos türelme azonban elfogyott, amikor a rendőri fellépés emberi méltóságát sértette meg: T. A. kipöccintette a szájából a meggyújtott cigarettáját, egyértelműen azért, hogy az I. r. panaszost meggondolatlan cselekedetre készítse, és előállítási okot generáljon. Az I. r. panaszos az előállítással való fenyegetőzést alaptalannak érezte és érzi mind a mai napig, álláspontja szerint a rendőri eljárásról alkotott, túlzott szarkazmussal kimondott véleménye nem lehet előállítási ok. T. A. bilincs rázogató magatartása hatására az I. r. panaszos egyébként maga kérte előállítását, és ez a meglepő reakció láthatóan feldühítette a rendőrt, azonnali indulásra szólította fel az I. r. panaszost. A rendőrt dühítette, hogy az I. r. panaszos még inni kívánt az indulása előtt, mert ahhoz nem járult hozzá. Elvezetése közben a kapuig kísérő felesége és fia kétségbeesetten kérte a rendőröket a várható elbocsátás idejéről, de a felvilágosítás elmaradt, T. A. mindössze a D. városi Rendőrkapitányság (továbbiakban: rendőrkapitányság) telefonszámának nyilvánosságára hívta fel a figyelmet.

A beszállítás alatt semmi érdemleges nem történt, az I. r. panaszos csodálkozva konstataulta, hogy valóban rendőri intézkedés alatt áll. A rendőrségre 22 óra körül értek be, ahol elvették a cigarettáját és gyújtóját, és meglepetésére nem a fogdára, hanem a garázson keresztül a belső udvarra vezették, ahol T. A. arcon ütötte őt, melynek hatására az I. r. panaszos a földre rogyott, és kiszolgáltatottságában folyamatos ütlegelés és rugdosódás áldozatává vált. A fizikai bántalmazást szóbeli fenyegetések is kísérték, majd erőszakkal az eset eltitkolását mondták ki az I. r. panaszossal, aminek ő a félelem hatására eleget tett. Az események gyorsasága és sötét miatt a bántalmazói közül az I. r. panaszos egyértelműen csak T. A.-t tudja azonosítani, azonban a történetekben további egy vagy két rendőr vett részt, S. B. is részese vagy szemtanúja volt annak.

Az I. r. panaszos a verést követően fájdalmat érzett a bordái tájékán, illetve semmit nem látott a felrepedt, feldagadt, és bevértett szemével, ezért kérte, hogy szállítsák át a városi Rendelőintézetbe, amely kérésének eleget tettek. A rendelőintézetben ellátták az I. r. panaszos sérüléseit és kapott beutalókat másnapra. A kórházi ellátást követően visszatértek a rendőrkapitányság udvarára, ahol folyamatos rendőri jelenlét mellett várakoztatták.

1 óra 15 perckor számtalan papírt tettek elé, amelyet az I. r. panaszos a történetek miatt nem tudott elolvasni, ezért próbált kitérni az iratok aláírása alól, azonban közölték vele, hogy az elbocsátásának kritériuma az aláírás, ezért végül aláírta, csak kérte, hogy biztosítsanak az aláírt dokumentumokból eredeti, vagy másolati példányt. A kérése teljesítését megtagadták.

1 óra 15 perc után pár perccel kísérték a rendőrök az épület bejárata elé, ahol a fia már várt rá, és a rendőrök ekkor a kezébe nyomták az előállítás időtartamáról készült igazolást, amelyet a fia felolvasott neki. Az igazolásban foglaltak az I. r. panaszos szerint javításra szorultak, a kellő javításokat (tények rögzítését és pontatlan információk korrigálását) az I. r. panaszos a II. r. panaszos segítségével elvégezte, majd a javított példányt át akarták vetetni a

rendőrökkel, azonban az ügyeletes megtagadta az irat átvételét, arra hivatkozva, hogy a javításoknak nincsen jelentősége. Az intézkedéskor jelen lévő S. B. közbenjárására az ügyeletes végül átvette az iratot.

Az I. r. panaszos elbocsátását követően szeretett volna panaszt és feljelentést tenni a rendőri túlkapas miatt, azonban erre az ügyeletes tájékoztatása szerint nem volt lehetőségét, azonban megadta a Testület elérhetőségét, ahol panasszal tud élni.

Az I. r. panaszos az eset óta többször járt kontrollvizsgálaton, azonban a fájdalmai nem múlnak, és a röntgenfelvételek továbbra sem zárják ki a bordatörés lehetőségét, mivel az orvos tájékoztatása szerint csak a vérömleny felszívódását követően derülhet ki, hogy van-e törés.

Az I. r. panaszos kéri az eset Testület általi kivizsgálást, a nevesített rendőrök azonnali felmentését a szolgálat alól és azzal zárja beadványát, hogy kártérítési igényét a vizsgálat eredményének tükrében fogalmazza meg.

Az I. r. panaszos a következő iratokat csatolta a beadványhoz.

a) Az I. r. panaszos mellékelte fia tanúvallomását, amely a következőket rögzíti a történetekkel kapcsolatban.

A II. r. panaszos leírja, hogy szüleivel egy házban él, csak külön háztartásban. 2013. augusztus 7-én a szülei hangosan vitatkoztak, majd a családi perpatvar eredményeképpen két rendőr érkezett ki édesanyja bejelentésére. A II. r. panaszos a rendőrök érkezésekor nem volt jelen, csak az egyik rendőr hangos ordítására felsietett a szülei lakrészébe, és meglepte az a kép ami fogadta. Az intézkedő T.A. látható önkívületi agresszióval kezelte az I. r. panaszos kimértségét, kiverte a cigarettát az étkezőasztalnál türelmesen üldögélő férfi szájából, aki ezután saját maga kérte előállítását. (A II. r. panaszos sem értette, hogy milyen megfontolásból teszi ezt.) A rendőrök nem tudtak mit kezdeni a váratlan helyzettel, de az intézkedés tekintélyét fent kellett tartani, nem volt mód a visszakozásra. A II. r. panaszos érdeklődött az előállítás időtartamáról, amire azt a választ kapta, hogy érdeklődjön telefonon.

Az I. r. panaszos elszállítását követően a II. r. panaszos körülbelül egy óra múlva indult édesapja után, mivel pénz és telefon nélkül vitték el a rendőrök. A kapitányságon arról tájékoztatták, hogy még tart a kihallgatás, amelyről jegyzőkönyv készül, majd amennyiben állapota engedi, elbocsátják. A 3-4 órás várakozás alatt számtalan rendőrtől kért tájékoztatást, azonban mindig azt a választ kapta, hogy még tart a kihallgatás, S. B. pedig azt közölte, hogy neki nincsen információja, mivel egészen más ügyben jár el. Hajnali 1 órakor T. A.-t meglátta a folyóson, aki a II. r. panaszos kérdésére válaszolva célozgatni kezdett az I. r. panaszos szemsérülésére, amelyet állítása szerint az I. r. panaszos magának okozott az üveg megfejelésével azért, hogy bántalmazás látszatát keltse. Az elhangzottak után komolyan aggódni kezdett a II. r. panaszos, végül 1 óra 20 perckor megjelent az I. r. panaszos, és megdöbrentő látványt nyújtott, láthatóan szétverték a fejét. A II. r. panaszos próbált nyugodt maradni és szembesítette T. A.-t a bántalmazás tagadhatatlan jeleivel. T. A. nem tagadta a történeteket, véleménye szerint lehetséges, hogy fellépésükkel családi tragédiát előztek meg. A II. r. panaszos felháborodottságát fokozta, hogy T. A. azt üzenté a II. r. panaszos édesanyjának, hogy legközelebb, ha ilyen helyzetbe kerül, ne kérje a rendőrség segítségét.

A vallomását azzal folytatja a II. r. panaszos, hogy tanúsítja, hogy feljelentés, panasz megtételére nem volt lehetőség, mert annak az ügyeletes gátat szabott, mint ahogy az aláírt iratok másolati példányának történő kiadását is megtagadták. A II. r. panaszos azon kérésére, hogy mi volt az előállítás oka, azt a választ kapta, hogy az I. r. panaszos nem tudta magát igazolni. A válasz érthetetlennek tartja II. r. panaszos, hisz az ember miért ne tudná magát igazolni az otthonában, a családjá jelenlétében.

b) Az I. r. panaszos csatolta az előállítás időtartamáról kiállított igazolást, amely szerint a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 33. § alapján a személyes szabadságot korlátozó intézkedés 2013. augusztus 7-én 21 óra 20 perctől 2013. augusztus 8-án 1 óra 15 percig tartott. A nyilatkozatok szerint a panaszos hozzátartozójának/képviselőjének értesítését nem kérte, élelmezést nem kért, előállításával és a rendőri intézkedés módjával szemben panasszal nem él.

Az igazolást az intézkedés alá vont és az ügyeletes aláírásával ellátta. A jogvédő szervezetek felsorolása alatt a panaszos kézírásával a következők szerepelnek: „Aláírásomat utólag 2013. augusztus 8-án (1 óra 28 perckor) fiam tartalomra vonatkozó tájékoztatása alapján visszavonom. A kiértesítés lehetőségét nem ajánlották fel, kértem volna. Az eljárásra vonatkozóan panasszal élek.”

A lap tetején az ügyeletes aláírásával tanúsította, hogy a kiegészített példányt átvette.

c) Az I. r. panaszos számos orvosi leletet mellékel, ezek a következők.

A 2013. augusztus 8-án 10 óra 9 perckor a városi Szakorvosi Rendelőintézetben kiállított röntgen vizsgálatról kiadott lelet szerint az arckoponya felvétel alapján megállapítható, hogy a koponyaboltozati csontokon, illetve az arckoponyáról készült felvételen traumás eltérés nem látszik. A mellkas felvétel szerint a jobb oldali bordákon friss traumás eltérés nem látszik, életkornak megfelelő mellkasi szervek, a pulmokban aktuális kórós nem látható.

A 11 óra 28 perckor a sebészetben kiállított lelet – a fenti vizsgálatok eredményének elismertését követően – ismerteti a kórismét: az I. r. panaszost elmondása szerint tegnap megverték. Az irat szerint jobb oldalon a mellkas közepén 4x1,5 cm-es suff, mko oldalon felső szemhéj suff, bal oldalon sub conj bevézés látható. A vizsgálatot végző orvos a szemészetre utalja be a I. r. panaszost, ennek érdekében ugyanilyen tartalommal egy beutaló is készült.

2013. augusztus 8-án 11 óra 46 perckor a városi Szakorvosi Rendelőintézet szemészetén kiállított lelet szerint a sebészetről beutalt beteget tegnap este megverték, bal szeme bevézett, felső szemhéj duzzadt. A lelet részletesen rögzíti a szemvizsgálat paramétereit, diagnózisként a szemgolyó és szemgödör szöveteinek zúzódását, illetve testi erővel elkövetett testi sértést.

2013. augusztus 8-án 12 óra 4 perckor a városi Szakorvosi Rendelőintézet Sebészetén kiállított orvosi lelet megemlíti a fentebb ismertetett két röntgenfelvétel negatív eredményét, a szemészeti vizsgálat eredményét, a diagnózist latin rövidítésekkel rögzíti, majd a várható gyógytartamot 8 napon belül jelöli meg. Az ekkor készült orvosi látlelet és vélemény szerint az I. r. panaszos a saját lábán érkezett a rendelésre, elmondta, hogy tegnap este ismert személyek megverték, localis fájdalomra panaszkodott, a történteke emlékszik, jelenleg hányingere, szédülése nincs, alkoholos állapotra utaló jel nem tapasztalható. A külsérelmi nyomokat a fentiekkel azonos módon írja le a lelet – annyi eltéréssel, hogy a mellkason csak 3x1,5 cm-es suff. rögzít. A javasolt terápia helyi borogatás, és a szemész által javasolt

szemcsepp. A diagnózis jobb alsó mellkasrész zúzódása, az arc zúzódása, amely előreláthatólag 8 napon belül gyógyul.

d) Az I. r. panaszos mellékelte egy színes fényképet, illetve egy CD lemezt, amelyen további három kép látható arcának sérüléseiről, szem környéki zúzódásáról. A file-ok adattartalma szerint a képek 2013. augusztus 8-án készültek, Canon típusú fényképezőgéppel.

2.) Az előadó testületi tag 2013. augusztus 28-án kelt levélben tájékoztatta a panaszost a Testületre irányadó hatásköri és eljárásjogi rendelkezésekről, valamint az intézkedéssel összefüggésben pontosító kérdéseket tett fel.

3.) Az I. r. panaszos 2013. szeptember 5-én a következő panasz kiegészítést tette.

Az előállítás okának közlésével kapcsolatban a panasz rögzíti, hogy felé a rendőrök az előállítás okát, az intézkedés célját nem közölték sem írásban, sem szóban. Az előállítás időtartamával kapcsolatban az I. r. panaszos rögzíti, hogy azzal szemben panasszal nem él. A kiegészítés rögzíti azt is, hogy előállítása alatt semmilyen iratot nem kapott [előállítóba sem helyezték, így a jogairól és kötelezettségeiről szóló tájékoztatót sem kap(hat)ott], csupán az előállítás igazolásáról szóló igazolást, amely nem a valós adatokat rögzítette.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az ORFK Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az illetékes rendőrkapitányságtól, valamint megküldeni kérte az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat és a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját. A rendelkezésre bocsátott iratokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatóak.

1) A rendőrség a Testület rendelkezésére bocsátotta az intézkedés alapjául szolgáló bejelentés hangfelvételeit, amelyen a következők hallhatóak.

Az első felvételen az I. r. panaszos felesége, a bejelentő bemutatkozása után elmondja, hogy a férje kizárta őt az ingatlanból és most „hulla kómában van”, ezért nem tud bemenni a lakásba, és most tanácstalan, segítséget kér, hogy mi ilyenkor a teendő. A hívást fogadó rendőr egyenesen rákérdez, hogy jól érti-e hogy az a probléma, hogy az úr berúgott és véletlenül kizárta a bejelentőt, aki erre elmondja, hogy agresszíven viselkedik a férje. A rendőr tájékoztatja őt, hogy feltételezi, hogy közös tulajdonú ingatlanról van szó, ebben az esetben a bejelentő a bejutáshoz betörheti az ajtót vagy esetleg egy ablakot. A nő elmondja, hogy éppen ezt akarta elkerülni, majd hozzáteszi, hogy a fia azt mondja, hogy lehet, hogy az első ajtón be tudnak valahogy menni. Az ügyeletes azzal folytatja, hogy a rendőrök nem igen tudnak mit tenni, mivel véletlen kizárásról van szó, ekkor a bejelentő elmondja, hogy nem, nem véletlenről van szó, hanem a férje szándékosan zárta ki. A rendőr megkérdezi, hogy veszekedtek-e. A bejelentő elmondja, hogy előtte igen. A rendőr megkérdezi, hogy fenyegetőzött-e az úr. A nő válaszát nem érteni, mert párhuzamosan beszélnek a rendőrrel, és a nő olyasmit mond, hogy nem akarja feltartani a rendőröket, közben a rendőr tájékoztatja, hogy amennyiben ők kimennek, akkor „feljelentés kellene belőle”, mert anélkül nem tudnak segíteni. A címet bediktálja a bejelentő, hogy írják fel a rendőrök, hátha előfordul máskor is hasonló eset, mert most nem szükséges a rendőröknek kijönnie, mert úgy néz ki, hogy be tud menni, a fia ezt mondta neki. A bejelentő adatait felveszik, végül a rendőr megkérdezi, hogy akkor most be tud-e menni a házba. A bejelentő elmondja, hogy megpróbál bemenni, és ha nem sikerül visszatelefonál. A rendőr megígéri, hogy ebben az esetben akkor odaküld valakit.

A nő ekkor hozzáteszi, hogy lehet, hogy rázós lesz, végül elköszönést követően bontja a vonalat.

A második felvételen a bejelentő jelentkezik, elmondja, hogy korábban már telefonált, és akkor kéri, hogy a rendőrök menjenek ki hozzájuk, mert „itt nagyon nagy balhé van”. A rendőr elmondja, hogy akkor küldi a kollégákat. (A háttérben feltehetően az I. r. panaszos hangját hallani, ahogyan valakihez beszél.)

2) Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint az intézkedő rendőrök 2013. augusztus 7. napján 21 óra 20 perckor vonták intézkedés alá az I. r. panaszost, és annak keretében az Rtv. 29. § (1) bekezdés alapján igazoltatták, az Rtv. 31. § (1) bekezdés alapján – mint személyi szabadságában korlátozott személyt – átvizsgálták, az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontja – magát hitelt érdemlően igazolni képtelen személy – és f) pontjának I. fordulata alapján – mint, szabálysértés felszólítása ellenére folytató személyt – előállították.

Az intézkedés során az Rtv. 48. § a) pontja alapján – önkárosítás megakadályozása érdekében – bilincset alkalmaztak. A jelentés rögzíti, hogy az intézkedés során sérülés és anyagi kár nem keletkezett, az I. r. panaszos az Rtv. 18. § (1) bekezdése alapján hozzátartozója kiértesítését nem kérte.

Az intézkedés alapjául szolgáló eseményeket a jelentés a következőképpen rögzíti. Az ügyeletes utasítására T. A. r. főörzsőrmester és S. B. r. őrmester megjelent az I. r. panaszos lakcímén, ahonnan családi botrányról érkezett telefonos bejelentés.

A helyszínen a bejelentő (K. S.-né), az I. r. panaszos felesége fogadta őket, akit az udvaron meghallgattak: elmondta, hogy a férje otthon italozott, amíg ő elment egy barátnőjéhez beszélgetni. A bejelentő 1 órát lehetett távol, hazaérve azonban nem tudott bejutni az ingatlanba, mert az I. r. panaszos kizárta, nála pedig nem volt lakáskulcs. Az I. r. panaszos végül később beengedte, csak számon kérte rajta, hogy hol volt ilyen sokáig, közben megfenyegette, hogy agyonveri, ha nem mondja meg, hogy hol volt. A bejelentő elmondta, hogy próbálta nyugtatni a férjét, de mivel ittas állapotban volt, egyre agresszívan viselkedett, olyan kijelentést tett, hogy „hiába hívod ki a rendőröket, hogy én 20 másodperc alatt megfojtalak!”. A bejelentő ekkor hívta a rendőrkapitányságot. A bejelentő további kérdésre elmondta, hogy a férje nem bántotta, csak fenyegette, de ez már nem az első eset, korábban volt rá példa, hogy megverte, és most már nagyon fél. A bejelentő meghallgatása után beléptek a rendőrök a házba, hogy az I. r. panaszost is meghallgassák.

Az I. r. panaszos a konyhában volt, az asztalnál fröccsözött, láthatóan erősen ittas volt. T. A. r. főörzsőrmester próbálta őt meghallgatni, azonban nem érdekelte őt, hogy rendőri intézkedés van folyamatban, ráadásul agresszíven viselkedett, folyamatosan tegezte a rendőröket. A r. főörzsőrmester felszólította, hogy igazolja magát, de az I. r. panaszos nem volt hajlandó együttműködni, közölte, hogy a jelenlétében fogja megfojtani a feleségét, mert a rendőrségnek az egészhez semmi köze nincsen, ez a ház az övé, azt csinál, amit akar. Miközben ezt mondta, egészen közel hajolt a r. főörzsőrmester arcához, azonban tettlegességig nem fajult a helyzet. A r. főörzsőrmester felszólította, hogy rendőri intézkedés alatt áll, és amennyiben nem fejezi be a szabálysértő magatartását, illetve nem hajlandó együttműködni, akkor előállítják a rendőrkapitányságra. Az I. r. panaszos erre úgy reagált, hogy őt nem érdekli, neki mindegy, hogy hol alszik, vigyék be a rendőrségre. Mivel a továbbra sem volt hajlandó együttműködni, és agresszív volt, az I. r. panaszost előállították a rendőrkapitányságra. A kapitánysághoz érve az előállított közölte, hogy ha kiszállt, rá fog

gyűjtani, amire a r. főörzsőrmester tájékoztatta, hogy a rendőrség előtt nem gyűjthet rá, van külön kijelölt dohányzó hely. Ekkor éppen az ajtót nyitotta ki, hogy az I. r. panaszos ki tudjon szállni, aki ekkor felkiáltott: „Na akkor most megszopjátok, kibaszok veletek!” és ahogyan ezt mondta, váratlanul megfejelte a szolgálati jármű jobb hátsó ajtaját, amitől a bal szeme környékén megsérült. Az I. r. panaszost a két rendőr lefogta és megbilincseltek, hogy a további önkárosító tevékenységet megakadályozzák. Az I. r. panaszos személyazonosságának megállapítását követően, miután kicsit józanodott, átkísérték az ügyeltre, hogy sérüléseit megvizsgálják. Az ügyeletes orvos kérdésére a panaszos úgy nyilatkozott, hogy a rendőrök nem bántalmazták, nem emlékszik, hogy hogyan keletkezett a sérülése. Az I. r. panaszos jelezte, hogy a bordáját is fájlalja jobb oldalt. A doktornő a vizsgálat után röntgen beutalót állított ki, illetve javasolta, hogy a panaszos keresse fel a szemészetet is. Az orvosi vizsgálatok végeztével az I. r. panaszost 1 óra 15 perckor szabadon bocsátották.

A jelentés rögzíti, hogy az Rtv. 33. § (4) bekezdés alapján az előállítás okáról a tájékoztatót átadták, illetve az előállítás idejéről szóló igazolást kiadták.

A panaszosi nyilatkozatok szerint az I. r. panaszos az Rtv. 92-93 §-ai alapján a jogorvoslati jogaira vonatkozó tájékoztatást megkapta, a vele szemben alkalmazott intézkedéssel és kényszerítő eszköz használatával szemben panasszal nem él, az előállítás okáról, valamint annak várható idejéről szóló tájékoztatást szóban, az előállítás időtartamáról szóló igazolást írásban átvette, az előállító helyiségben történő elhelyezésével kapcsolatban a jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást átvette, élelmezést nem kért, betegségben nem szenved, az intézkedés során sérülést szenvedett, amely okán orvosi ellátásban részesült. Az I. r. panaszos a nyilatkozatokat aláírásával ellátta.

A parancsnoki kivizsgálás megállapította, hogy a rendőri intézkedés jogszerű, szakszerű volt, a kényszerítő eszköz alkalmazása is jogszerű és szakszerű volt, megfelelt az Rtv. 15. §-ában meghatározott arányosság követelményének.

3) Az előállítás időtartamáról szolgáló igazolás tartalma – az I. r. panaszos által utólag kézírással rávezetett megjegyzést leszámítva – megegyezik az I. részben ismertetett igazolás tartamával: a személyes szabadságot korlátozó intézkedés 2013. augusztus 7-én 21 óra 20 perctől 2013. augusztus 8-án 1 óra 15 percig tartott. A nyilatkozatok szerint a panaszos hozzátartozójának/képviselőjének értesítését nem kérte, élelmezést nem kért, előállításával és a rendőri intézkedés módjával szemben panasszal nem él.

4) A rendőrség megküldte az I. r. panaszoson elvégzett orvosi vizsgálatkor felvett napló másolatát, amelyen az szerepel, hogy a „jobb mellkasfél fájdalmára panaszodik, a VIII.-IX. borda között nyomásra érzékeny, légzési hang megfelelő, jobb szem körül hematóma (rendőrautó ajtajába verte?), további vizsgálat szükséges”.

5) A rendőrkapitányság 2013. augusztus 22-én a 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 38. § (3) bekezdése alapján megvizsgálta az I. r. panaszos előállítása során alkalmazott kényszerítő eszköz alkalmazásának körülményeit. A lefolytatott vizsgálat megállapította, hogy a bilincs alkalmazása szükséges, arányos és jogszerű volt. A jelentés az intézkedés előzményeit és az intézkedést a korábbi tartalommal megegyező módon ismerteti, a beleértve azt is, hogy a rendőrkapitányság elé érve az I. r. panaszos az autóból kiszállva szándékosan lefejelte annak ajtaját, amely során megsérült a szeme és az arca. A sérülések kivizsgálása érdekében az I. r. panaszost orvosi ellátásban részesítették, ahol további vizsgálatokra utalták be. Új információt a jelentés nem tartalmaz.

6) T. A. r. főtörzsőrmester 2013. október 1-jén a Testület kérdéseinek megválaszolása érdekében az alábbiakkal egészítette ki az intézkedés napján készült jelentését.

A r. főtörzsőrmester 2013. augusztus 7-én 19 órától másnap 7 óráig teljesített szolgálatot járőrvezetőként társával, S. B. r. őrmesterrel, amely során bejelentés érkezett a rendőrkapitányságra, melynek pontos idejére nem emlékszik, az biztos, hogy 21 óra körül érkezett ki a megadott lakcímre, ahol az I. r. panaszos felesége engedte be őket. Az intézkedés megkezdésekor közölték az I. r. panaszossal, hogy felesége kért rendőri segítséget, mert őt halálosan megfenyegette, illetve szándékosan kizárta a lakásból.

A jelentés rögzíti, hogy az előállítás jogalapja elsősorban az volt, hogy az I. r. panaszos magatartásával akadályozta a rendőri intézkedést. A jelentést író r. főtörzsőrmester nem emlékszik rá, hogy pontosan hányszor, de bizonyosan több alkalommal felszólította az I. r. panaszost, hogy fejezze be a szabálysértő magatartását, rendőri intézkedés alatt áll, de ő nem volt hajlandó együttműködni. Az I. r. panaszos erősen ittas volt, agresszíven viselkedett a r. főtörzsőrmesterrel, a járőrtársával, de még a feleségével is, a jelenlétükben is szidalmazta és fenyegette őt. A felszólítások során azt is elmondták az I. r. panaszosnak, hogy amennyiben nem hagy fel magatartásával, előállítják a rendőrkapitányságra. Az intézkedés kezdetén az igazolást egyébként határozottan megtagadta.

Az I. r. panaszos azon állítására vonatkozóan, hogy a rendőr többször felemelte a hangját, a jelentést író r. főtörzsőrmester úgy nyilatkozott, hogy egyszer emelte fel a hangját, amikor a panaszos egészen közel hajolt az arcához, és közölte, hogy ha nem távoznak, megfejelem őt. Más alkalomra nem emlékszik, hogy felemelte volna a hangját.

Miután közölte az I. r. panaszossal, hogy előállítja a rendőrkapitányságra, ő válaszul közölte, hogy nyugodtan, de előtte még elszív egy cigarettát, és megiszik egy pohár bort. Az I. r. panaszos ekkor a szájába vette a cigarettát, hogy rágyújtson, mire a r. főtörzsőrmester a panaszosi állításokkal ellentétben nem kipöckölte, hanem kivette a szájából a cigarettát, és elmondta, hogy az I. r. panaszos rendőri intézkedés alatt áll, ráadásul mostantól elő van állítva, ezért nem ő fogja megmondani, hogy mikor gyújt rá, és nem fog addig borozgatni, amíg kedve tartja. Ezzel egyidejűleg elővette a bilincset, és azt a kezében tartva elmondta, hogy amennyiben az I. r. panaszos passzív magatartásával ellenáll, bilincset fog alkalmazni. Kényszerítő eszköz alkalmazására ekkor nem került sor, mivel az I. r. panaszos anélkül is beült a járőrautóba. Bilincset csak a rendőrkapitányságra beérve, az autóból történő kiszállást követően alkalmazták, mivel az I. r. panaszos szándékosan lefejelte az ajtót, azért, hogy „kib**** a rendőrökkel”. Ekkor az önkárosítás megakadályozása érdekében bilincset alkalmaztak vele szemben. A figyelmeztetés ekkor elmaradt, mivel az késedelemmel járt volna.

Az előállító helyiségben más ügyből kifolyólag már több előállított volt, így az I. r. panaszost a rendőrkapitányság garázsába kísérték, ahol egy székre ültették, és a r. főtörzsőrmester járőrtársa felügyelt rá. Mivel nem került az előállítóban elhelyezésre az I. r. panaszos, így szóban történt meg a jogaira és kötelezettségeire vonatkozó tájékoztatás.

Az előállítása alatt az I. r. panaszos többször szidalmazta a rendőröket, de senki nem bántalmazta őt, és amikor később normálisan viselkedett, cigarettázhatott egyet az erre kijelölt dohányzóhelyen, természetesen felügyelet mellett. A józanodás érdekében történő némi várakozás után orvoshoz szállították, hogy sérüléseit ellássák. Az I. r. panaszos talán a bal

szemét, és jobb bordáit fájlalta, azonban a vizsgálaton azt mondta az orvosnak, hogy azt a sérülést nem a rendőri intézkedés során szerezte. A vizsgálaton az I. r. panaszos úgy nyilatkozott, hogy sérülései nem rendőri bántalmazás következményei.

Az előállítás időtartama alatt elkészítették a panaszos elállításáról szóló jelentést, amely hozzátéve egy órát vett igénybe. Az I. r. panaszos hozzátartozó kiértékelését nem kérte, mert a felesége és a II. r. panaszos is tudta, hogy hová állítják elő, a fiával még azt is közölték, hogy később eljöhetnek érte autóval és hazavihetik, amint szabadítják.

A panaszosi nyilatkozatokat a r. főtörzsőrmester az I. r. panaszos kezébe adta, illetve előtte felolvasta neki, és az I. r. panaszos aláírta. Amikor a II. r. panaszos megjelent a rendőrségen, nem akart panasszal élni az intézkedéssel szemben, csak amikor meglátta édesapját, akkor változtatta meg az álláspontját. Ekkor kezdte hangoztatni az I. r. panaszos, hogy a szemén keletkezett sérülés rendőri bántalmazás miatt keletkezett. A panaszosi nyilatkozatokból akartak saját példányt kérni, amely kérésüket valóban visszautasították, mivel törvény írja elő, hogy a keletkezett iratokból mit lehet átadni az intézkedés alá vontak és mit nem. Az igazoláson javított valamit a II. r. panaszos, hogy pontosan mit, azt a rendőr nem tudja, mivel nem olvasta el, azonban tájékoztatta a panaszosokat, hogy amennyiben panasszal kívánnak élni, annak nem ez a módja, ezért is tagadta meg az átvételt az ügyeletes tiszt. Arra nem emlékszik a r. főtörzsőrmester, hogy S. B. közben járt volna a javított irat átvételében, de a jelentést úgy folytatja a járőrvezető, hogy a járőrtársa ilyen kérdésben önálló döntést nem is hozhat.

Az ügyeletes tiszt valóban megtagadta a panasz felvételét, (mivel az előállításról készült jelentést ő bírálta el, ráadásul az érintett rendőr épp váltásban volt), ugyanakkor felvilágosítást adott, hogy milyen testületeknél lehet az intézkedés miatt panaszt tenni, illetőleg megmutatta az igazoláson lévő szervezetek listáját.

Az eset miatt szabálysértési eljárás nem indult, figyelmeztetést alkalmazott az I. r. panaszossal szemben, illetve tájékoztatta a bejelentőt a jogairól és kötelezettségeiről és kioktatta, hogy fenyegetés, zaklatás miatt feljelentést tehet a rendőrségen.

A jelentés azzal zárul, hogy az I. r. panaszos előállításával egy esetleges bűncselekményt kívántak megelőzni, mivel a bejelentő elmondta, hogy már korábban is fenyegette őt a férje, volt rá példa, hogy bántalmazta is, mivel ha iszik, meglehetősen agresszív és kiszámíthatatlan lesz a viselkedése.

7) Az illetékes rendőrkapitányság vezetője – a Testület kérdéseit megválaszolva – 2013. október 2-án kelt levelében az intézkedésről összefoglaló tájékoztatást nyújtott a megyei rendőr-főkapitányság vezetőjének. (A Testület csak a korábbiakhoz képest új elemeket ismertet az összefoglaló tájékoztatásból.)

A bejelentő első alkalommal 2013. augusztus 7-én 20 óra 11 perckor telefonált a rendőrkapitányságra, hogy férjével korábban veszekedtek, majd őt szándékosan kizárta az ittas és agresszív férje a közös lakásukból. A telefonbeszélgetés végén a bejelentő közölte, hogy a fia feltehetően be tud menni a lakásba, így nem kér rendőri segítséget. 20 óra 41 perckor a bejelentő ismét telefonált, elmondta, hogy már egyszer telefonált és hogy „nagy balhé van”, ezért rendőri segítséget kér.

A rendőri intézkedés jogalapja a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Szabs. tv.) 207. § -a (személyazonosság igazolásával kapcsolatos köteleességek megszegése), valamint a 216. § -a (jogszerű intézkedéssel szemben engedetlenség szabálysértése) volt, a jogkövető magatartásra több alkalommal is felszólították.

A bilincsráogatással kapcsolatban az összefoglaló tájékoztató elismétli a jelentésben foglaltakat, hangsúlyozva, hogy a rendőr csupán a passzív ellenállás folytatása esetére kilátásba helyezte a kényszerítő eszköz használatát, egyebekben az I. r. panaszos a jogszabályok által előírt kulturált és higgadt bánásmódban részesült, a hangját egy alkalommal emelte fel, amikor az I. r. megfenyegette a rendőrt, és távozásra szólította fel.

Az összefoglaló tartalmazza azt is, hogy a kapitányságvezető a r. főtörzsőrmester 2013. október 1-jén kelt jelentéséből szerzett tudomást arról, hogy az I. r. panaszos a rendőrhöz közel hajolva megfenyegette, hogy távozzon a lakásból, különben megfejelem őt, ezért hivatalos személy elleni erőszak büntetvény megalapozott gyanúja miatt a Pestvidéki Nyomozó Ügyészségen hivatalból feljelentést tett.

III.

A Testület a panaszbeadványban foglaltak kapcsán elsőként azt értékelte, hogy hatásköri szabályai mely panaszosi sérelmek vizsgálatát teszik lehetővé.

1. A Testület eljárását az Rtv. a IX. Fejezetében, Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik.

„Akinak a IV–V. Fejezetben – a 46/A–46/C. § kivételével –, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint

a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy

b) kérheti, hogy – amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá – panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kilététől függően

ba) az országos rendőrfőkapitány,

bb) a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy

bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója

bírálja el.”

Az idézett rendelkezés értelmében a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások vizsgálata tartozik, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

– a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),

– a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházatcsomagjarmű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),

– a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.) tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

a) A fent idézett rendelkezések értelmében a Testület a jogszabályi felhatalmazás hiányában nem jogosult megállapítani, hogy az intézkedő rendőrök követtek-e el bűncselekményt, ezért a panasz azon része vonatkozásában, miszerint az **I. r. panaszost a rendőrök bántalmazták, a Testület a hatáskörének hiányát volt kénytelen megállapítani.** Az előadó testületi tag tájékoztató levelében kitért arra, hogy hatáskör hiányában ezen kérdésekben (büntetőjogi és fegyelmi felelősség) nem jogosult vizsgálatot folytatni.

Úgyszintén nem vizsgálhatja a Testület a II. r. panaszos vallomásának azon részét, amely szerint az eljáró nem tagadta előtte, hogy az I. r. panaszost bántalmazták.

A bántalmazás (mint bűncselekmény) kérdésében a Testület eljárását töretlen gyakorlatának megfelelően minden esetben kizárólag a panaszost esetlegesen ért alapjogsérelem feltárására tekintettel folytatja le (jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszak alkalmazásaként), azaz a hatáskörére irányadó jogszabályi rendelkezések értelmében álláspontját anélkül alakítja ki, hogy az intézkedést foganatosító rendőrök büntetőjogi felelősségét vizsgálná.

b) A panaszos büntetőeljárás körébe tartozó kérdést is sérelmezett (nevezetesen, hogy bántalmazása miatt feljelentést kívánt tenni, amelynek felvételét megtagadták), amelynek megítélésére a Testületnek – fő szabály szerint – nincs hatásköre. **A rendőrség büntetőeljárási tevékenységét a Testület – az Rtv. 11. § (1) bekezdése alapján – kizárólag olyan esetekben vizsgálja, amikor a panaszosnak a Be. alapján speciális jogorvoslat nem áll a rendelkezésére.**

A Testület hatásköre vizsgálatánál figyelemmel volt a legfőbb ügyész helyettesének NF.8380/2010/8-I. sz. alatti, 2010. október 7-én kelt, a testületi hatáskör kérdésében írt levelére, amely szerint a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 196. §-a szerinti panasz „célja a nyomozás során a hatékony jogorvoslat lehetőségének biztosítása a nyomozó hatóság vagy az ügyész határozatba (Be. 169. §) nem foglalt döntésével, intézkedésével (pl. gyanúsítás közlése) szemben, vagy az intézkedés elmulasztása miatt. A panaszt a büntetőeljárás szabályai szerint kell elbírálni.” Ezért a legfőbb ügyész helyettes a Be. 60. §-ának (1) bekezdésében és a 77. §-ának (2) bekezdésében írt, a büntetőeljárás során végzett eljárási cselekmények általános alapelvei mellett is úgy véli, a Be. 196. §-ában foglalt panasz a büntetőeljárási törvényben szabályozott intézkedés alkalmazásának elrendelése, vagy az intézkedésről való döntés elmulasztása – így pl. a feljelentés felvételének elmulasztása – miatti jogsérelem esetén terjeszthető elő.

Tekintettel arra, hogy jelen esetben a fentiek szerint a sérelmezett mulasztással szemben a panaszos a büntetőeljárásra vonatkozó szabályok szerint jogorvoslattal élhet, illetve élhetett volna, a Testület e kérdésben hatáskörének hiányát állapította meg.

Mivel az I. r. panaszos beadványában a feljelentés és panasz kifejezéseket következetesen együtt használja, ezért a Testület megjegyzi, hogy a rendőri intézkedést követően a panasz felvételének megtagadásának kérdését vizsgálat tárgyává tette.

Fentiek alapján a Testület vizsgálta az I. r. panaszos vonatkozásában az előállítást, az annak során alkalmazott hangnemet és bánásmódot, az előállítással kapcsolatos egyéb kifogásokat (ebbe beletartozik a II. r. panaszos vonatkozásában az előállítás időtartamára vonatkozó rendőri tájékoztatás is), a panaszjogról való tájékoztatást és azt, hogy nem vették fel az I. r. panaszos panaszát, illetőleg kérése ellenére nem kapott példányt a rendőrségi dokumentumokból.

IV.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire, valamint arra a tényre, hogy a panaszos a rendőrök kiérkezésének jogosultságát nem vitatta – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette az I. r. panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz, valamint a az I. és II. r. panaszosok XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát, az alábbiak szerint.

1) A Testület vizsgálat tárgyává tette az I. r. panaszos előállításának jogalapját és annak indokát, valamint az előállítás, – mint személyi szabadságot súlyosan korlátozó intézkedés – arányosságát.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés az előállítás jogalapjaként a Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontját, valamint a 32. § (2) bekezdés f) pontjának I. fordulatát jelölte meg.

Az idézett Rtv. szakasz szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt,

„a) aki a rendőr felszólítására nem tudja magát hitelt érdemlően igazolni, vagy az igazolást megtagadja;

...;

f) aki a szabálysértést az abba hagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani;”

A Testület a megjelölt előállítási okra figyelemmel tehát először azt vizsgálta, hogy a konkrét helyzetben felmerült-e a szabálysértés elkövetésének és a továbbfolytatásának olyan szintű gyanúja, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra.

A Testület ezen a ponton szükségesnek tartja felhívni a figyelmet töretlen gyakorlatára, miszerint ha a rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv.-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára) hivatkozik, a Testület – a kérdéses cselekményért egyébként fennálló szabálysértési vagy büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennállt-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra. Amennyiben a Testület ezt a vizsgálatot nem végezné el, a jogkorlátozás érdemi kontrollja kiüresedne, illetve elmaradna, és ezzel sérülne az érintett panaszhoz való alkotmányos joga.

A Szabs tv. 161. pontja alatt szabályozza a személyazonosság igazolásával kapcsolatos köteleességek megszegésével kapcsolatos szabálysértés tényállását.

„207. § (1) Aki személyazonosító igazolványra vonatkozó jogszabályban előírt kötelezettségét megszegi, az igazoltatásra feljogosított személy felszólítására személyi adatainak bemondását vagy a személyazonosság igazolására alkalmas hatósági igazolvány

átadását megtagadja, vagy az említett adatokra vonatkozólag az intézkedés során valótlan állít, szabálysértést követ el.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt az eljárás a rendőrség hatáskörébe tartozik.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt a közterület-felügyelő is szabhat ki helyszíni bírságot.”

A Szabs tv. 170. pontja alatt szabályozza a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés tényállását.

„216. § (1) Aki a rendvédelmi szerv vagy a vámszerv hivatásos állományú tagja jogszerű intézkedésének nem engedelmeskedik, szabálysértést követ el.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt az eljárás a rendőrség hatáskörébe tartozik.”

Utal továbbá a Testület az Rtv. 13. §-ának rendelkezéseire is, mely szerint „a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.”

Szükséges még utalni az Rtv. 19. § -ára is, amely a következőként rendelkezik.

„19. § (1) A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek — ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik — mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedik. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.

(2) A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.”

A rendőri jelentésekből kitűnik, hogy a panaszos egyáltalán nem reagált a rendőri felszólításokra, nem igazolta magát, továbbra is agresszíven viselkedett (mind a rendőrökkel, mind a feleségével szemben) és nem működött együtt. A felszólításokkor figyelmeztették, hogy amennyiben továbbra sem működik együtt, előállítják.

A Testület álláspontja szerint azzal, hogy a panaszos egy megkezdett és folyamatban lévő intézkedést akadályozott magatartásával, az Rtv. 19. §-ban előírt kötelezettsége minden kétséget kizáróan fennállt, azonban a panaszos ezen kötelezettségének (a rendőr azon felszólításának, hogy működjön együtt, illetőleg hagyjon fel a szabálysértő magatartásával), nem tett eleget, ami megnyitotta annak a lehetőségét, hogy vele szemben a rendőr az Rtv.-ben meghatározott intézkedéseket, közöttük az igazoltatást alkalmazza.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint a panaszos előállításának megkezdésére megfelelő jogalapot szolgáltatott az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontja, valamint az f) pontjának első fordulata.

A fentiekre való tekintettel a Testület megállapította, hogy az I. r. panaszos személyes szabadsághoz fűződő alapvető joga az intézkedés jogalapját tekintve nem sérült.

b) Tekintettel arra, hogy az Rtv. 33. § (2) bekezdésében meghatározott előállítási okok nem kötelező jelleggel írják elő az előállítást, hanem mérlegelési jogot engednek az intézkedő

rendőrnek, a Testület vizsgálta az Rtv. 15. §-ban meghatározott arányosság követelményének a megvalósulását.

Az arányosság követelményét az Rtv. 15. §-a akként írja elő, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

A panaszosi beadványokból az is kiderül, hogy az I. r. panaszos maga kérte előállítását, amely viselkedését az intézkedő rendőr bilincs rázogató magatartásával indokolta. A II. r. panaszos pedig úgy fogalmazott nyilatkozatában, hogy maga sem értette édesapja magatartását.

A rendőri jelentésekből kitűnik, hogy az I. r. panaszos egyáltalán nem reagált a rendőri felszólításokra, nem igazolta magát, továbbra is agresszíven viselkedett (mind a rendőrökkel, mind a feleségével szemben) és nem működött együtt. A felszólításokkor figyelmeztették, hogy amennyiben továbbra sem működik együtt, előállítják.

A rendőrök intézkedését az is indokolta, hogy az esetleges szabálysértési feljelentéshez rendelkezésre álljanak a panaszos adatai, és mivel a panaszos többszöri felszólításra sem volt hajlandó magát igazolni, a szabálysértési eljárás eredményes lefolytatása érdekében az I. r. panaszossal szemben nem volt olyan más, kisebb jogkorlátozással járó eszköz, amivel az intézkedés célja biztosítható lett volna.

A konkrét esetben, annak összes körülményére tekintettel – így az előállítás kiváltó okára, céljára is – a Testület megállapította, hogy nem kifogásolható az, hogy a rendőrség az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontjának első fordulata, és a) pontja szerinti előállítási ok fennállta alapján, mérlegelési jogkörében az előállítás tényleges foganatosítása mellett döntött, **ezért a Testület megállapította, hogy nem sérült az I. r. panaszos személyes szabadsághoz való joga.**

2) Az I. r. panaszos állítása szerint a rendőrök az intézkedés során bántalmazták, ezért a Testület azt is vizsgálta végül, hogy a panaszossal szemben a sérelmezett események során a rendőrök alkalmaztak-e jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszakot.

Az I. r. panaszos állítása szerint őt a rendőrségi udvaron arcon ütötték, amelynek következtében a földre rogyott, ahol kiszolgáltatottsága miatt további folyamatos ütések és rúgásokat szenvedett el.

Töretlen gyakorlatának megfelelően a Testület eljárását kizárólag a panaszost esetlegesen ért alapjogsérelem feltárására tekintettel folytatta le – a hatáskörére irányadó jogszabályi rendelkezések értelmében álláspontját anélkül alakította ki, hogy az intézkedést foganatosító rendőrök büntetőjogi felelősségét vizsgálta volna.

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez fűződő jogot a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja. A (2) bekezdés pedig rögzíti, hogy a rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére – amint ez lehetséges – segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (továbbiakban: Bíróság) töretlen gyakorlata szerint (lásd például: Selmouni kontra Franciaország, Ribitsch kontra Ausztria és Tomasi kontra Franciaország) amennyiben egy személy a hatóságok őrizetébe kerül és rajta ezen idő alatt sérülések keletkeznek, megfordul a bizonyítási teher, és a hatóságokra, illetve az érintett államra hárul, hogy valószínű magyarázatot adjon a sérülés okát illetően. Ellenkező esetben a Bíróság megállapítja az Emberi Jogok Európai Egyezménye kínzást, megalázó vagy embertelen bánásmódot tilalmazó 3. cikkének sérelmét, azaz az érintett alapjogának sérelmét (ami azonban nem jelent egyet valamely meghatározott személy büntetőjogi felelősségének megállapításával). A bántalmazás gyanúját felvető ügyekben a Testület ugyanezt a megközelítést alkalmazza.

A rendőrségi jelentések következetesen cáfolják, hogy az I. r. panaszost az intézkedés során bántalmazták volna, ezen panaszosi állítást cáfolva azt rögzítik, hogy az ittas I. r. panaszos a szolgálati gépjárműből kiszállva szándékosan megfejelte annak ajtaját, nem titkoltan azzal a céllal és szándékkal, hogy a rendőröket bajba keverje.

A Testület vizsgálata kapcsán utal arra, hogy az Rtv. szerint rendelkezésére álló bizonyítási eszközök köre meglehetősen szűk, az ügyészség rendelkezésére álló eszközök – szembesítés, rendőrök kihallgatása stb. – legtöbbször nem veheti igénybe. A tényállás felderítése során ezért a Testület a panaszos és az érintett rendőrök nyilatkozatára, valamint a rendelkezésére álló orvosi dokumentumra támaszkodhatott.

Az I. r. panaszos által csatolt fényképen látszik, hogy az I. r. panaszos bal szeme bevérzett, körülötte duzzanat látható. Az intézkedés másnapján elvégzett orvosi vizsgálatok alapján 8 napon belül gyógyuló (jobb) mellkasrész zúzódását és az arc zúzódását állapították meg sérüléseként, azonban a csatolt orvosi dokumentumok nem tartalmazzák azon körülményt amelyre az I. r. panaszos hivatkozott. (Névezetesen, hogy a bordatörés lehetősége nem kizárt, mivel a jobb oldali mellkasról készült röntgenfelvételek szerint friss traumás eltérés nem látszik, életkornak megfelelőek a mellkasi szervek, a pulmokban „aktuális kóros” nem látható.)

A Testület álláspontja szerint a panaszos szemének és arcának sérülését okozhatta az a rendőrségi iratokban is részletezett eset, mely szerint az I. r. panaszos szándékosan megfejelte a rendőrségi gépjármű ajtaját. Ilyen körülmények között a Testület felelősséggel csak annyit állapíthat meg, hogy az I. r. panaszos sérülései egyaránt keletkezhetnek a saját magatartása miatt, és jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszak alkalmazása, azaz bántalmazás eredményeként is, a Testület vizsgálata során egyik körülményt sem tudta teljes biztonsággal cáfolni.

A jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszak alkalmazása vonatkozásában ezért a Testület arra a meggyőződésre jutott, hogy a panaszos testi épséghez fűződő alapvető jogának sérelme a konkrét esetben nem megállapítható.

3) A Testület ezt követően vizsgálat tárgyává tette a rendőrök által használt hangnemet és bánásmódot.

Az I. r. panaszos kifogásolta az intézkedés hangnemét és stílusát, a beadvány szerint a rendőr többször megemelte a hangját, majd kipöccintette a szájából a meggyújtott cigarettáját. A II. r. panaszos úgy nyilatkozott, hogy a rendőr „önkívületi agresszióval fogadta édesapja

higgadságát”, illetve kiverte édesapja szájából a cigarettát, pedig ő csak türelmesen üldögélt az étkezőasztalnál.

A rendőrök valamennyi jelentésükben cáfolták a panaszbeadványban szereplő állításokat, azt tartalmazzák, hogy éppen az I. r. panaszos volt az, aki agresszív magatartásával akadályozta az intézkedést, erősen ittas állapotban volt, jelenlétükben is szidalmazta és fenyegette a feleségét, illetve közölte, hogy ez az ő lakása, azt csinál ott, amit csak akar. Az intézkedő r. főtörzsőrmester szerint egy alkalommal emelte fel a hangját, amikor az I. r. panaszos egészen közel hajolt az arcához, és megfenyegette, hogy amennyiben nem távozik a lakásából, megfejeji őt. Azon állítással kapcsolatban, hogy kipöckölték/kiverték az I. r. panaszos szájából (az égő) cigarettát, a jelentés azt tartalmazza, hogy miután közölték a tényt, hogy előállítják, az I. r. panaszos még borozni és rágyújtani óhajtott, ezen szándékát jelezte is a rendőröknek. Az intézkedő r. főtörzsőrmester ekkor *kivette* (és nem kipöckölte) az I. r. panaszos szájából a meg nem gyújtott cigarettát, és közölte, hogy rendőri intézkedés alatt áll, nem akkor borozik és cigarettázik, amikor kedve tartja.

A jelentések azt is rögzítették, hogy az intézkedés normális körülmények között zajlott, és bár az I. r. panaszos többször is szidalmazta a rendőröket, amikor már nem volt annyira ittas, elszívhatott egy cigarettát felügyelet mellett az erre kijelölt dohányzóhelyen.

A rendőr magatartásával kapcsolatban a Testület felhívja a figyelmet az Rtv. 2. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésekre. Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

Az intézkedő rendőröktől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Az említett rendelkezés alapján a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A Testület ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja kiemelni a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét, amelynek 1. pontja előírja: a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati

Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A Testület utal tovább a korábbiakban már hivatkozott Rtv. 19. § (1) bekezdésére, mely szerint a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek — ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik — mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható

A jelen esetben a bánásmóddal kapcsolatos panaszosi, illetve a rendőri előadás oly mértékben vannak ellentmondásban egymással, hogy további rendelkezésre álló bizonyíték hiányában az ellentmondás nem oldható fel, **ezért a Testület nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy az intézkedő rendőr betartotta-e az Rtv. 2. § (1) bekezdésében foglaltakat, ezért az I. r. panaszos emberi méltóságához való jogának sérelme nem volt megállapítható.**

4) A Testület ezt követően azon panaszosi sérelmet vizsgálta, mely szerint az ügyeletes megtagadta, hogy az I. r. panaszos panaszát az intézkedéssel kapcsolatban felvegye.

A panaszosi állítások szerint az előállítás végeztével az I. r. panaszos a tapasztalt rendőri túlkapas okán szeretett volna panaszt (feljelentést) tenni, azonban az ügyeletes tájékoztatása szerint erre nem volt módja, ezért megadta a Testület elérhetőségét, és tájékoztatta arról, hogy ott megteheti panaszát.

Az I. r. panaszosi aláírásokkal ellátott rendőrségi dokumentáció mellett a Testület rendelkezésére állt az intézkedő rendőr kiegészítő jelentése, amely úgy fogalmaz, hogy az ügyeletes tiszt a panasz felvételét megtagadta, mivel váltásban lévő rendőrt nem lehet feljelenteni, ráadásul az előállításról készült jelentést is az ügyeletes bírálta el. A megtagadás mellett az ügyeletes felvilágosítást adott, hogy milyen testületeknél lehet az intézkedés miatt panaszt tenni, amely névsor a kiadott igazoláson is szerepel.

a) A közérdekű bejelentések, javaslatok és panaszok egységes intézéséről szóló 39/1999. (BK 24.) BM utasítás 4. pontja szerint az utasítás hatálya alá tartozó szervek kötelesek a bejelentések intézését megszervezni. A minisztérium központi épületében, a Határőrség, a Rendőrség központi és területi szerveinél, a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságán 2000. január 1-ig ügyfélszolgálati irodát kell létrehozni. Az 5. pont alapján az ügyfélszolgálati iroda feladata a bejelentések átvétele, a szóban előadott bejelentések jegyzőkönyvbe foglalása vagy azokról feljegyzés készítése, valamint az ügy elintézésére hivatott szervekhez történő továbbítása.

A közérdekű kérelmek, panaszok és bejelentések, valamint a rendőri intézkedések elleni panaszok egységes kezeléséről szóló 36/2008. (OT 19.) ORFK utasítás I. fejezetének 11. pontja előírja, hogy az írásban tett beadványt a rendőri szerv szignálásra jogosult vezetője tartalma alapján elbírálja, és dönt arról, hogy az Rtv. IX. fejezetében meghatározott rendőri intézkedés elleni panaszként, – az intézkedés időpontjában még hatályos – 2004. évi XXIX. törvény 141-143. §-aiban meghatározott közérdekű kérelemként, panaszként és bejelentésként vagy egyéb módon kell kezelni.

Noha az Alkotmányban foglalt petíciós jog egyúttal az állami szerv, intézmény azon kötelezettségét is jelenti, hogy lehetővé tegyék az írásbeli kérelmek, panaszok előterjesztését, vagyis hogy ne akadályozzák, ne tegyék nehezkessé a beadvány benyújtását, azonban ez a Testület álláspontja szerint – figyelemmel a 139/2008 (XI. 26.) sz. állásfoglalásában kifejtettekre – nem jelent kötelezettséget arra, hogy a beadványok személyes érkeztetésének lehetőségét bármely szervnek napi 24 órában kellene biztosítani.

A hivatkozott BM utasítás is csupán azt teszi a rendőrség kötelezettségévé, hogy a közérdekű bejelentések, panaszok átvételére hozzon létre ügyfélszolgálati irodát. *Amennyiben a beadvány előterjesztője az előterjesztésnek és érkeztetésnek a személyes benyújtási módját választja, akkor választása együtt jár azzal, hogy figyelembe kell vennie az általa célzott intézmény működési rendjéből adódó objektív korlátokat – így a konkrét esetben különösen a Rendőrkapitányság ügyfélfogadási idejét.* Jelen esetben tehát az I. r. panaszos a beadványát akár hivatali időben – másnap délelőtt – személyesen érkeztethette volna.

Az Rtv. és fentebb a hivatkozott joganyag tehát nem tartalmaz olyan előírást, amely szerint az ügyeletes tiszt köteles lenne az ügyfélszolgálati irodán kívül bármilyen irat, beadvány átvételére – függetlenül annak tartalmától –, sőt a hivatkozott rendelkezések ilyen megoldással, mint lehetőséggel sem számolnak.

Mindezekre tekintettel **a Testület álláspontja szerint azzal, hogy az ügyeletes tiszt ügyfélfogadási időn túl nem vette fel az I. r. panaszos által megtenni kívánt panaszt, nem valósított meg kötelezettségszegést, így annak következtében nem sérült az I. r. panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.**

A Testület megjegyzi, hogy a hasonló vitás helyzetek elkerülése végett célszerűnek mutatkozik gyűjtőládát kitenni az ügyféltérbe, ahová a kézzel írt panaszokat hivatali időn kívül is bedobhatják a panaszosok.

b) Az Rtv. 20. § (2) bekezdés II. mondata szerint az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés mellékletét képező panaszosi nyilatkozat szerint a panaszos a jogorvoslati jogokra vonatkozó tájékoztatást az Rtv. 92. § és 93. § alapján megkapta, illetőleg a vele szemben alkalmazott személyi szabadságot korlátozó intézkedéssel szemben panasszal nem él. Az előállítás időtartamáról kiállított igazolás szerint a panaszos az előállításával és a rendőri intézkedés módjával szemben panasszal nem él. A dokumentumokat a panaszos aláírásával ellátta. Az előállítás időtartamáról szóló igazolás alapján az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosa, valamint a Testület elérhetőségei szerepelnek címmel, telefonszámmal, a panasz előterjesztésre nyitva álló határidőre való utalás nélkül. (A Testületnek tudomása van arról, hogy számos rendőrkapitányság bevett gyakorlata az, hogy az igazolás hátoldalán fel vannak sorolva azon szervezetek, ahová a panaszos fordulhat, a törvényi határidőkkel együtt. Jelen esetben a rendőrkapitányság nem csatolta az igazolás hátoldalát, így a Testület vélelmezi, hogy az igazolás egy oldalas.)

A Testület kiemelt jelentőséget tulajdonít az intézkedés alá vontak tájékoztatásának, hiszen csak az állampolgárok megfelelő informálása mellett érvényesülhet megfelelően a jogbiztonság elve.

Az Rtv. fent idézett rendelkezése szerint a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az Rtv. szerinti panasz lehetőségéről, azaz arról, hogy választása szerint egyrészt az intézkedést foganatosító szervhez, másrészt a Testülethez fordulhat panaszával. A tájékoztatásnak továbbá ki kell terjednie a panasz előterjesztésére nyitva álló határidőkre is.

Arra való tekintettel, hogy az ügyeletesnek nem volt kötelezettsége a késői órában felvenni a panaszt, a Testület álláspontja szerint a teljes körű tájékoztatásnak mindenképpen ki kellett volna arra terjednie, hogy a panaszt az I. r. panaszos választása szerint megteheti az intézkedést foganatosító rendőrkapitányságon – az intézkedéstől számított 30 napon belül – hivatalai időben akár személyesen, akár írásban, vagy az intézkedéstől számított 20 napon belül a Testületnél. A Testület megjegyzi azt is, hogy a feljelentéssel kapcsolatos tájékoztatás is – a rendőrök által leírt formában – félrevezető volt, hiszen a feljelentést személyesen *hivatali időben* bármelyik kapitányságon megteheti, arra való tekintet nélkül, hogy a feljelentett rendőr adott kapitányság állományába tartozik-e vagy sem, váltásban van-e vagy sem.

Tény, hogy az I. r. panaszos a törvény által biztosított határidőn belül a Testülethez fordult, tehát jogorvoslati joga korlátozás nélkül érvényesült, azonban a **rendelkezésre álló iratokból egyértelműen megállapítható, hogy az ügyeletes nem megfelelő módon, illetve hiányos tartalommal tett eleget a panasztételről való tájékoztatási kötelezettségének, ezért sérült az I. r. panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga, amely sérelmet a Testület csekély mértékűnek ítél meg.**

5) A Testület ezt követően vizsgálta az előállítással kapcsolatos egyéb panaszosi kifogásokat.

a) Az I. r. panaszos álláspontja szerint az előállítás időtartamáról kiállított igazolásban nem valós adatokat rögzített a rendőrség (azaz a rubrikák előre ki voltak töltve), és a papírokat csak azért írta alá, mivel a rendőrök ezt támasztották a szabadon bocsátása feltételéül.

Az intézkedő rendőr jelentése ezzel kapcsolatban annyit tartalmaz, hogy panaszosi nyilatkozatokat (amely alapján később az igazolást kiállítják) a r. főtörzsörmeister az I. r. panaszos kezébe adta, illetve előtte felolvasta neki, és azt az I. r. panaszos aláírta. Amikor a későbbiek folyamán II. r. panaszos megjelent a rendőrségen, nem akart panasszal élni az intézkedéssel szemben, csak amikor meglátta édesapját, akkor változtatta meg az álláspontját. (Ekkor kezdte hangoztatni az I. r. panaszos, hogy a szemén keletkezett sérülés rendőri bántalmazás miatt keletkezett.)

A Testület az előállítás dokumentálásnak vizsgálata kapcsán, a panaszban foglaltakat és a panaszos által megküldött, előállításról szóló igazolást összevetette a rendőrség által rendelkezésre bocsátott igazolással. E két okirat másolat az alábbi különbségeket mutatta.

A nyilatkozatok – melyek mindkét példányon egyeztek – szerint a panaszos hozzátartozójának/képviselőjének értesítését nem kérte, élelmezést nem kért, előállításával és a rendőri intézkedés módjával szemben panasszal nem él, előállítása 21 óra 20 perctől 1 óra 15 percig tartott. Az igazolást az intézkedés alá vont és az ügyeletes aláírásával ellátta.

Az I. r. panaszos saját példányán a jogvédő szervezetek felsorolása alatt a panaszos kézírásával következők szerepelnek: „Aláírásomat utólag, 2013. augusztus 8-án (1 óra 28

perckor) fiam, Kiss Péter tartalomra vonatkozó tájékoztatása alapján visszavonom. A kiértékelés lehetőségét nem ajánlották fel, kértem volna. Az eljárásra vonatkozóan panasszal élek.” A lap tetején az ügyeletes aláírásával tanúsította, hogy a kiegészített példányt átvette.

Az I. r. panaszos fia, a II. r. panaszos – mivel édesapja a sérülés miatt nem volt olyan állapotban, hogy írni tudjon – kézírással rávezette az ott található nyilatkozatokkal kapcsolatos kifogásokat. A rendőri jelentés azt rögzítette, hogy a panaszosi nyilatkozatokat (mielőtt aláírta volna azokat az I. r. panaszos, majd annak alapján kiállították volna az igazolást) felolvasták neki.

Amint az látható, az állítások a lehető legteljesebb mértékben ellentmondanak egymásnak. Megjegyzi a Testület, hogy mivel az I. r. panaszos végül panaszát előterjesztette a Testületnél, így jogorvoslati joga nem szenvedett sérelmet, ugyanakkor kétségtelen tény, hogy ettől még az előbb említett ellentmondás az elhangzottakkal összefüggésben nem oldható fel. Mivel a Testület az ellentmondást a rendelkezésre álló bizonyítási eszközök szűk volta miatt nem tudta feloldani, **ezért az igazolással kapcsolatos panaszosi kifogás kapcsán a Testület az I. r. panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmének meg nem állapíthatóságáról döntött.**

b) A Testület ezt követően vizsgálta az előállítás okáról és várható időtartamáról történt tájékoztatást és felvilágosítást.

Az I. r. panaszos sérelmezte, hogy őt az intézkedés céljáról, valamint az előállítás okáról őt sem szóban, sem írásban nem tájékoztatták, míg a II. r. panaszos azt kifogásolta, hogy édesapja előállításakor a rendőr nem adott annak várható időtartamáról felvilágosítást, hanem javasolta, hogy telefonon érdeklődjene a rendőrkapitányságon. A II. r. panaszos kifogásolta azt is, hogy miután megérkezett a rendőrsége, a 3-4 órás várakozás alatt sem adtak konkrét tájékoztatást, csak hogy „folyik a kihallgatás”.

Az intézkedés napján kelt rendőri jelentése arról számolt be, hogy az Rtv. 33. § (4) bekezdés alapján az előállítás okáról a tájékoztatót átadták, illetve az előállítás idejéről szóló igazolást kiadták, az erről szóló panaszosi nyilatkozatot a panaszos aláírásával ellátta. A II. r. panaszos kifogásaival kapcsolatban a jelentések annyit rögzítenek, hogy a rendőrök még a helyszínen közölték vele, hogy hová állítják elő az I. r. panaszost, és hogy eljöhét az édesapjáért autóval, amin szabadon bocsátották, ennek időpontjáról telefonon érdeklődhét a kapitányságon.

A Testület a kérdés megítélésénél a következő jogszabályi rendelkezésekre volt figyelemmel.

Az Rtv. 20. § (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt köteles nevét, azonosító számát, illetve az *intézkedés* tényét és *célját szóban közölni*. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni.

A rendőri intézkedés alakításait tovább részletezi a Szolgálati Szabályzat 5. §-ának (1) és (2) bekezdése. A hivatkozott jogszabályhelyek szerint az intézkedést a rendőr – az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelgéssel kezdi meg. A rendőri intézkedés eredményességének veszélyeztetésére figyelemmel a fentiek intézkedés megkezdését

megelőző közlése akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

Az Rtv. 33. § (4) bekezdése előírja, hogy az *előállítottat* szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.

A II. r. panaszos kifogása kapcsán az Rtv. 24. § (1) bekezdésére is szükséges utalni, amely kimondja, hogy a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni.

Ezen fenti rendelkezések bizonyos elemeinek a Testület garanciális jelentőséget tulajdonít, hiszen az így kapott tájékoztatás alapján kerül az intézkedés alá vont személy olyan helyzetbe, hogy magatartását megfelelően az intézkedéshez igazíthassa, (illetve képes legyen megítélni a rendőri fellépés jogszerűségét és megfelelően tudjon élni a panaszhoz és a jogorvoslathoz való jogával).

A rendelkezésre álló iratokból megállapítható, hogy az I. r. panaszos és a rendőrök nyilatkozatai egymástól eltérnek. A Testület a rendelkezésére álló bizonyítási eszközök szűkös volta miatt nem tudta feloldani a rendőri és a panaszosi előadás közötti ellentmondást, ezért **a Testület úgy foglalt állást, hogy a panasz ezen része vonatkozásában az I. r. panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának sérelme nem megállapítható.**

A Testület megítélése szerint a rendőr által adott helyszíni tájékoztatás tartalma megfelelt az Rtv. 24. §-ának, és mivel a törvény az előállítás okáról és várható időtartamáról történő felvilágosítást az intézkedés alá vont (előállított) személy vonatkozásában írja elő, a Testület megállapította, hogy a II. r. panaszos tisztességes eljáráshoz való joga e tekintetben – jogszabályi kötelezettség híján - nem sérült.

c) Az I. r. panaszos sérelmezte, hogy nem értesíthette a hozzátartozóit, mivel ezt a lehetőséget nem ajánlották fel neki.

Az Rtv. 18. § (1) bekezdése alapján a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli. Ha a fogvatartott fiatalkorú vagy gondnokság alá helyezett, haladéktalanul értesíteni kell törvényes képviselőjét vagy gondnokát.

A rendőrség által a Testület rendelkezésére bocsátott „Nyilatkozat” elnevezésű iraton a panaszos aláírásával megerősítve akként nyilatkozott, hogy nem kér kiértesítést, az előállítás időtartamáról kiállított igazoláson is ez szerepel, ugyanakkor a II. r. panaszos segítségével rávezették az igazolásra, hogy annak tartalmával nem ért egyet, a kiértesítést nem ajánlották fel neki, pedig kérte volna.

A rendőrök jelentésükben a Testület kérdésére válaszolva úgy nyilatkoztak, hogy az I. r. panaszos nem kért kiértesítést (ezt a nyilatkozatok is alátámasztják), ráadásul a hozzátartozók tudtak az I. r. panaszos előállításáról, hiszen jelenlétükben állították őt elő, és még felvilágosítást is adtak a II. r. panaszosnak, hogy érdeklődjön telefonon a szabadítás várható időpontjáról. A Testület a fentiekben már kimondta, hogy a rendőrök felvilágosítását elégségesnek ítélte, és álláspontja szerint meglehetősen életszerű a rendőrök által hivatkozott,

egyébként a panaszosok által nem cáfolt körülmény, hogy a hozzátartozók jelenlétében állították elő az I. r. panaszost.

Fentiek okán a Testület nem látta indokoltnak megállapítani a hozzátartozó kiértékelésével kapcsolatos panaszosi kifogás kapcsán a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmének megállapítását, és úgy foglalt állást, hogy az I. r. panaszos tisztességes eljáráshoz való joga e tekintetben nem sérült.

d) Az I. r. panaszos kifogásolta, hogy az elkészült jelentésekből nem biztosítottak számára másolati példányt.

A Testület a fentieket a következőképpen értékelte. Az Rtv. rendelkezései között olyan szabály, amely kifejezetten kötelezővé tenné az intézkedésről készített jelentés másolatának kiadását az intézkedés alá vont személy részére, nem található. A jogszabály csupán egyetlen helyen tartalmaz hasonló rendelkezést: 33. §-ának (4) bekezdésében előírja, hogy az előállítottat szóban vagy írásban tájékoztatni kell az előállítás okáról, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani – ezen szakasz jelen helyzetben azonban nyilvánvalóan nem hívható fel.

A fentiekén túlmenően a Testület megjegyzi, hogy a jelentés – funkcióját tekintve – nem a rendőri intézkedéssel érintett számára hivatott igazolni esemény megtörténtét, hanem azzal a rendőr szolgálati előljárójának számol be a tudomására jutott kifogásolt tényekről, eseményekről, illetve az általa megtett lépésekről. A Szolgálati Szabályzat 4. § (3) bekezdése szerint „a rendőr meghatározott szolgálati feladat végrehajtása során észlelt vagy tudomására jutott kisebb súlyú jogsértő cselekmény esetén a meghatározott szolgálati feladatának teljesítését folytatja, azonban a szolgálati előljárónak történő jelentéssel vagy a legközelebbi általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv ügyeletének értesítésével köteles intézkedést kezdeményezni”.

Ugyanakkor az Rtv – korábban már idézett – 24. §-a alapján a rendőröktől elvárható lett volna, hogy tájékoztatási kötelezettségüknek eleget téve a panaszos kifejezett kérésére a jelentés tartalmáról a szükséges felvilágosítást megadják.

Szintén alátámasztja a Testület álláspontját az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.). A vizsgált jogszabály hatálya az ország területén folytatott minden olyan adatkezelésre és adatfeldolgozásra kiterjed, amely természetes személy adataira, valamint közérdekű adatra vagy közérdekből nyilvános adatra vonatkozik [(2. §)]. A jogszabály szóhasználatában érintett bármely meghatározott, személyes adat alapján azonosított vagy – közvetlenül vagy közvetve – azonosítható természetes személy, személyes adat pedig az érintettel kapcsolatba hozható adat – különösen az érintett neve, azonosító jele, valamint egy vagy több fizikai, fiziológiai, mentális, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára jellemző ismeret –, valamint az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés.

A jogszabály 14. §-ának a) pontja rögzíti, hogy az érintett kérelmezheti az adatkezelőnél tájékoztatását személyes adatai kezeléséről, a 15. § (1) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az érintett kérelmére az adatkezelő tájékoztatást ad az érintett általa kezelt, illetve az általa megbízott adatfeldolgozó által feldolgozott adatairól, azok forrásáról, az adatkezelés céljáról, jogalapjáról, időtartamáról, az adatfeldolgozó nevével, címéről és az adatkezeléssel összefüggő tevékenységéről, továbbá - az érintett személyes adatainak továbbítása esetén - az

adattovábbítás jogalapjáról és címzettjéről. A 15. § (4) bekezdése tovább részletezi a tájékoztatási kötelezettség mibenlétét. Ennek alapján az adatkezelő köteles a kérelem benyújtásától számított legrövidebb idő alatt, legfeljebb azonban 30 napon belül, közérthető formában, az érintett erre irányuló kérelmére írásban megadni a tájékoztatást.

A Testület álláspontja szerint mindez valóban nem kötelezi a rendőrséget, mint adatkezelőt a panaszos személyes adatait tartalmazó jelentés másolatának kiadására, azonban az Infotv. idézett 15. §-ának (4) bekezdése értelmében a panaszosnak a rendőrkapitányság által kezelt adatokról, tehát a jelentés lényegi tartalmáról kérelmének előterjesztésétől számított legfeljebb 30 napon belül, kérésére írásban tájékoztatást kellene nyújtania, és erről tájékoztatnia kellett volna az I. r. panaszost.

Tekintettel arra, hogy a rendőröknek jogszabályi kötelezettségük nem volt arra vonatkozóan, hogy az I. r. panaszosnak másolatot biztosítsanak a jelentésből, ugyanakkor a rendőrség nem nyújtott tájékoztatást az iratok másolatait kérő I. r. panaszosnak arról, hogy a személyes adatait tartalmazó jelentés tartalmáról tájékozódhat, a Testület úgy ítélte meg, hogy emiatt csekély mértékben sérült az I. r. panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

V.

Vizsgálata során a Testület megállapította, hogy az I. r. panaszos előállítására megfelelő jogalap birtokában, az arányosság követelményének betartásával került sor, ezért nem sérült a panaszos személyes szabadsághoz való joga. A jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszak alkalmazása vonatkozásában a panaszosi és rendőri állítások feloldhatatlansága miatt a Testület arra a meggyőződésre jutott, hogy a panaszos testi épséghez fűződő alapvető jogának sérelme a konkrét esetben nem megállapítható. Szintén nem volt megállapítható a az I. r. panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme a kifogásolt hangnem és bánásmód kapcsán. A Testület álláspontja szerint azzal, hogy az ügyeletes tiszt ügyfélfogadási időn túl nem vette fel az I. r. panaszos által megtenni kívánt panaszt, nem valósított meg kötelezettségszegést, így annak következtében nem sérült az I. r. panaszos tisztességes eljáráshoz való joga. Ugyanakkor a rendelkezésre álló iratokból egyértelműen megállapítható volt, hogy az ügyeletes nem megfelelő módon, illetve hiányos tartalommal tett eleget a panasztételről való tájékoztatási kötelezettségének, ezért sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga. A Testület az előállítás időtartamáról kiállított igazolással kapcsolatos panaszosi kifogás kapcsán az állítások közti ellentmondást a rendelkezésre álló bizonyítási eszközök szűk volta miatt nem tudta feloldani, ezért az I. r. panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmének meg nem állapíthatóságáról döntött. Az előállítás okáról és várható idejéről történő tájékoztatással kapcsolatban a Testület úgy foglalt állást, hogy a panasz ezen része vonatkozásában az I. r. panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának sérelme nem megállapítható. A II. r. panaszos ugyanezen sérelmével kapcsolatban kimondta, hogy a rendőr által adott helyszíni tájékoztatás tartalma megfelelt az Rtv. 24. §-ának, ezért a Testület megállapította, hogy a II. r. panaszos tisztességes eljáráshoz való joga e tekintetben nem sérült, mivel a jogszabály az előállítás okáról és várható időtartamáról történő felvilágosítást az intézkedés alá vont (előállított) személy vonatkozásában írja elő. Úgyszintén nem látta indokoltnak a Testület a hozzátartozó kiértékelésével kapcsolatos panaszosi kifogás kapcsán a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmének megállapítását, és úgy foglalt állást, hogy az I. r. panaszos tisztességes eljáráshoz való joga e tekintetben nem sérült. A Testület vizsgálata során megállapította, hogy a rendőröknek jogszabályi kötelezettségük nem volt arra vonatkozóan, hogy az I. r. panaszosnak másolatot biztosítsanak a jelentésből, ugyanakkor

mivel a rendőrség nem nyújtott tájékoztatást az iratok másolatait kérő I. r. panaszosnak arról, hogy a személyes adatait tartalmazó jelentés tartalmáról tájékozódhat, a Testület úgy ítélte meg, hogy emiatt sérült az I. r. panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

Fentiekre tekintettel a Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos sérelme csekély fokú, ezért az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez áttette.

Budapest, 2014. április 16.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET